

Leg og børn med synshandicap

REGION SJÆLLAND
SYNSCENTER REFSNÆS

- vi er til for dig

Indboldsfortegnelse

Leg og børn med synshandicap	side 3
Sansemotorikleg	side 4
Funktionsleg	side 6
Imitationsleg	side 7
Konstruktionsleg	side 8
Symbolleg	side 9
Rolleleg	side 12
Regellege	side 15
De fysiske rammers betyning	side 17

Udarbejdet af:

Lis Ourø Hansen

Synskonsulent/
talepædagog

Synscenter Refsnæs 2008

Synscenter Refsnæs

trykkeri

Ordre nr. 4043

REGION SJÆLLAND
SYNSCENTER REFSNÆS

-vi er til for dig

Kystvejen 112
4400 Kalundborg
Tlf. 59 57 01 00

Nogle forudsætninger
for leg når barnet
har et synshandicap

Leg og børn med synshandicap

Det synshandicappede barns legeudvikling er betinget af hvor nedsat barnets syn er.

Blinde børn tilbringer omkring 56 % af deres tid med at lege alene, mens seende børn tilbringer ca. 14 % af deres tid med at lege alene. I ca. 1/3 af deres vågne tid er blinde Børn i samspil med voksne, mens seende børn tilbringer det meste af deres tid i samspil med andre børn med den voksen i periferien. (Iflg. L.H. Schneekloth 1989).

Der er, så vidt jeg ved, ikke lavet lignede undersøgelser af svagsynede børn, men igennem mange års arbejde med synshandicappede børn, ser jeg en tendens til, at jo dårligere et barn ser, jo flere fællesnævner er der mellem dets leg og blinde børns leg. Den megen voksenkontakt og aleneleg, har selvfølgelig indflydelse på, hvordan det synshandicappede barn udvikler sin leg og sine sociale kompetencer.

Børn med en synsfunktion, der gør dem i stand til at afkode og imitere visuelle indtryk og derigennem lære sig årsager og sammenhænge i legen, kan i stor udstrækning udvikle deres leg på samme måde som seende børn.

Legeudvikling når
barnet har
et synshandicap

Børn med synshandicap gennemgår på sin vis en legeudvikling der ligner de seende børns.

I det følgende vil jeg ud fra forskellige legetyper beskrive selve legetypens indhold og formål, samt hvorledes jeg opfatter, at barnet med synshandicap tilegner sig legen.

Sansemotorikleg

Er leg der overvejende består af undersøgende aktiviteter, manipulering og eksperimenteren med personer, legetøj og genstande.

Barnet bruger sine sanser og motoriske formåen til at orientere sig og undersøge omgivelserne omkring sig og ikke mindst at være i et tæt samvær med sine nærmeste omsorgsgivere.

Følgende er eksempler på sansemotorisk leg og samvær:

Legesamværet mellem barnet og den voksne tager til dels udgangspunkt i kropslege, hvor det helt lille barn er meget interesseret i ansigter, øjne og hår.

Samvær med sange og forventningslege, hvor barnet begynder at kende til rækkefølgen i den voksnes ord og handlinger. Barnet viser det tydeligt ved at stråle, både med lyde og kropsbevægelser, af forventning til hvad der vil ske.

Borte – tit – tit lege hvor personer ”forsvinder” og hurtigt kommer frem igen, og hvor en ting ”gemmes” for at komme frem igen, er også leg det helt lille barn nyder at lege. Denne leg gør det muligt for barnet senere hen at forstå, at genstande eksisterer, selvom barnet ikke kan se den. Barnet får her igennem viden om objektpermanens.

Give – tage – legen hvor barnet rækker en genstand til den voksne, For dog hurtigt at få genstanden igen, eller hvor den voksne rækker ud efter en genstand barnet har og siger ”tak, giv mig bamse”. Afleverer barnet bamsen, dog for igen hurtigt at få den tilbage.

I denne leg skiftes personerne til at tage initiativ, der leges ud fra principperne ”min tur” og ”din tur”. Denne ”turtagning” er begyndelsen til at forstå, hvad dialog er for en størrelse.

Genstande/legetøj undersøges ved at barnet føler med hæn-

der, fødder og mund, smager og bider, ryster, banker, kradser og kaster med genstande/legetøj.

Den sansemotoriske leg giver det synshandicappede barn kendskab til og begreb om overfladestrukturer, størrelser, former, vægt, forskelle/ligheder, hvilke lyde genstande/legetøj kan frembringer, kendskab til og genkendelse af hverdagslyde, personer og steder m.m.

Blinde børn bruger generelt længere tid på de sansemotoriske lege og legesamværet. Det tager barnet længere tid at undersøge og forholde sig til personer og genstande og at udforske deres omgivelser. (Ifgl. Stine Gustafsson 1987 og Gunilla Preisler 1991).

Jeg oplever at det samme i stor udstrækning gør sig gældende, når der er tale om et meget stærkt svagsynet barn.

De sansemotoriske lege er også kendetegnet ved at barnet i begyndelsen er stationært, men bliver mere og mere mobilt, når det kan trille eller kravle rundt.

Det synshandicappede barn bruger længere tid på at lære at kravle og gå. Derfor vil barnet over længere tid være afhængigt af, at andre personer bibringer dem oplevelser og udfordringer. Det seende barn får via synet en masse input forærende ved bare at se, og vil derfor tidligere end det synshandicappede barn, selv kunne opsøge det, der fanger deres opmærksomhed.

ALLE det synshandicappede barnets intakte sanser bør igennem de sansemotoriske lege have oplevelser og udfordringer. Det være sig barnets muskel ledsans, balance og følesansen og lugte, smags, syns og høresansen.

Der skal helst være noget nyt at undre sig over hver eneste dag, Det at undres, det at noget er en smule anderledes en dagen før, holder barnet vågent og vækker dets opmærksomhed og nysgerrighed.

Funktionsleg

Efterhånden får funktionslegene en større betydning, og her vil det seende barn ved at spejle sig i andres handlinger, efterligne og imitere, det de ser, tilegne sig evne til at bruge legetøj og andre genstande mere hensigtsmæssigt.

Det synshandicappede barn vil ofte have brug for at indlære/tilegne sig genstandes egenskaber og funktioner via andre sanser end synet.

Det synshandicappede barns intakte sanser bør inddrages i rigtig mange praktiske handlinger med såvel legetøj som genstande fra barnets hverdag.

Det synshandicappede barn skal ofte helt konkret have vist, hvordan legetøj og andet håndteres og fungerer. Dette må igen foregå igennem barnets intakte sanseapparat.

Der skal mange gentagelser til, hvor igennem barnet øver sig og får en så nuanceret oplevelse af funktion og handling som muligt.

Det synshandicappede barn vil generelt bruge længere tid på at udforske genstandes funktioner.

Det gode gamle ordsprog at ”ØVELSE GØR MESTER” er godt at tænke ind i denne sammenhæng.

Funktionslege giver også barnet oplevelsen af årsager og sammenhænge.

Barnet får svar på ”hvad sker der når jeg ...”? - ”hvad sker der hvis jeg ...”?

Barnet lærer rækkefølger at kende, hvad er starten, hvad er der imellem, og hvad er slutningen på en leg.

Imitationsleg

Eksempler på dette kan være:

At aktivere en spilledåse:

- Hvad skal barnet gøre for at få spilledåsen i gang?
- Trække i en snor?
- Trykke på en knap?
- Dreje på et håndtag?

At bygge en togbane:

- Hvor er kassen med Brio toget?
- Hvor er der plads på gulvet?
- Hvordan laves en 8 - talsbane, hvor mange skinner skal der til?
- Hvordan får jeg bro og tunnel placeret?

At åbne en taske:

- Hvad skal barnet gøre for at åbne/lukke tasken?
- Er tasken med lynlås, spænder, trykknapper eller andet?

Funktionslege foregår parallelt/ved siden af hinanden, og derfor bliver barnet inspireret af hvad de andre børn laver.

Børn med nedsat syn kan til dels imitere og blive inspireret via synet, men det er ofte den lydlige del af legen der kommer nemmest til det stærkt svagsynede og blinde barn.

Skal lege og handlinger imiteres via synet, er følgende vigtigt at:

- legeområdet er overskueligt
- legetøj og genstande er rimelige stationære
- børnegruppen er lille
- barnet får tid til at se og undersøge

I forbindelse med funktions og imitations legene, begynder børnene også at skiftes og deles om legetøjet. Barnet med nedsat syn kan ofte opleve at legetøj og andet forsvinder, ”ud af synsfeltet / hænder, ud af sind”, hvor det seende barn ved hjælp af synet kan kontrollere, hvor legetøjet er.

Det at skiftes og deles om legetøj kræver ofte, at de voksne er opmærksomme på, når det synshandicappede barn har brug for støtte til denne proces.

Denne støtte kan gives ved for eksempel:

- At der kommenteres på det, som det synshandicappede barn ikke får set.
- At den voksne opfordrer og betrykker det synshandicappede barn i, at barnet godt kan give legetøjet fra sig, og at barnet erfarer at legetøjet kommer igen.
- At de seende børn opfordres til at spørge, om de må låne legetøjet.

Konstruktionsleg

Konstruktionslege er lege hvor barnet selv producerer eller bygger noget, hvor barnet har en intension om at skabe noget bestemt. Det kan være at bygge et højt tårn af klodser, at tegne, klippe og klistre, at modellere, at bage, at lave teater og optræde, at lave ”legehus” ud af kæmpe papkasse, at fortælle historie man selv har digtet, lave lydoptagelser, danne et orkester med mere.

Barnet med synshandicap vælger, som de seende børn, konstruktionslege ud fra interesse og ud fra hvad de sansemæssigt er gode til.

- Lege der involverer lyd og brug af hørelsen er ofte populære.
- Leg og aktivitet der kræver øje – håndkoordination er betinget af hvor nedsat synet er og barnets finmotorisk udvikling.
- Aktiviteter der kræver en god hånd – hånd koordination er betinget af barnets finmotoriske udvikling.

Barnet med synshandicap er som andre børn interesseret i hvordan det endelige produkt ser ud, og produktets taktile eller auditive karakterer og kvaliteter. Selve forløbet og processen i en konstruktionsleg er afhængig af barnets erfaring med aktiviteten, om det er nyt eller kendt, om det er noget barnet i stor udstrækning kan selv, eller det har brug for en voksen til at guide og støtte.

Symbolleg

Når barnet i løbet af første og andet leveår har fået en vis erfaring med de sansemotoriske, funktions og imitationslegene, bliver barnet i stand til at kunne kode sine oplevelser i symboler, hvilket vil sige at barnet er i stand til at danne mentale forestillinger om handlinger og genstande, som ikke findes her og nu.

Med denne udvikling skifter barnets leg karakter og den symbolske leg – ”Laden som om leg” er så mulig.

Barnet efterligner og udfører nu handlinger, der afspejler dets hverdag. I første omgang bruger barnet de helt konkrete genstande i sin leg, for eksempel drikker barnet af en tom kaffekop, og legen udvikler sig til at dukken drikker af koppen. De første ”Laden som om lege” foregår ofte i samvær med en voksen.

Laden som om legen udvikler sig til, at barnet påtager sig en anden identitet for eksempel at være mor til dukken, og udføre mors handlinger som at trøste dukken og få den til at bøvse. Senere kan barnet agere uden genstande, så er det handlinger, ord og gestus, der viser hvad barnet har gang i. For eksempel kan barnet sige: ”drikke, drikke” med hånden løftet til munden.

Genstande kan nu også bruges til andet end de er beregnet til, hvilket barnet meddeler verbalt. Det sker for eksempel når barnet tager en blyant og siger: ”det er min ske”. Denne type symbollege er fremherskende i 2 – 3 års alderen, og foregår ofte i samvær med en voksen, men også når barnet leger alene eller sammen med et andet barn.

Hvis barnet skal forstå genstandes og legetøjets symbolske værdi, kræver det, at barnet først har kendskab til hvordan genstande reelt bruges for eksempel komfuret, gryder, frugt, grønt, værktøj, beklædning med mere.

Udover kendskab til genstandene skal barnet også vide hvilke handlinger, der er knyttet til tingene. Hvordan røres der i en skål, skrælles en kartoffel, lægges ble på en dukke, slås søm i et bræt osv.

For det synshandicappede barn er processen med at tilegne sig kendskab til genstande og legetøj, og de handlinger, der er tilknyttet disse, betydelig længere end det er for det seende barn. Det er tilfældet fordi barnet helt eller delvist er forhindret i at indsamle denne viden via synssansen. Det synshandicappede barn skal deltage i handlinger og undersøge og håndtere en genstand helt konkret i den rette sammenhæng, før de får den fulde forståelse af genstandens funktion. Det tager naturligvis betydeligt længere tid for det synshandicappede barn at få dette kendskab til og viden om de mangfoldige genstande og ting, der er i barnets omverden.

Overordnet er symbollegene også knyttet til at det seende barn i 1½ - 2 års alderen udvikler deres Jeg – opfattelse, hvor de begynder at sige ”JEG” om sig selv, hvor de tidligere eksempelvis har sagt ”Magnus vil ha' saftevand” eller ”mig vil ha' saftevand”.

Denne Jeg – opfattelse er forsinket hos blinde børn, der ofte først i 3 – 4 års alderen kan benytte begreberne JEG og DU. Dette ifølge Fraiberg og Adelson (Freiberg, 1973), der har forsket i den symbolske leg hos blinde børn.

Så vidt vides findes der ikke lignende studier i forhold til svagsynede børn, men jeg har erfaring med, at de meget stærkt svagsynede børn også kan have svært ved at tilegne sig begreberne ”JEG og DU”, og at de godt kan være tæt på 3 år før den symbolske leg ses.

Rolleleg

Symbollegene udvikler sig i 3 års alderen til reelle rollelege, som ofte foregår i samspil med andre børn. Der leges ud fra et tema og rollerne fordeles.

Rollelegens handlingsforløb skabes ud af temaet og de implicerede roller. De mest populære roller er i begyndelsen far, mor og børn.

Genstande og handlinger kan mere og mere erstattes med gestus og ord. Snak forekommer også uden for legen, når der forhandles om rollefordelingen og en eventuel ændring af teamet.

Sproget bruges i stigende omfang til at beskrive genstande, handlinger og situationers betydning. For eksempel: ”det er vores hus” (sofaen), ”du er mit barn” (peger på Lise), ”vi køre i bil, hen til lægen” (der laves ”køre bil” bevægelse med armene). Stemmer bruges nu også mere varieret, alt efter hvilken rolle barnet har påtaget sig.

Med stigende alder og erfaring kan barnet inddrage temaer og påtage sig roller fra deres egen erfaringsverden, men også fra fortællinger, eventyr, TV programmer og computerspil med mere.

Rollelegen kan nu vare i længere tid. Den udvikler sig og bliver mere detaljeret, fantasifuld og sammenfat. Rollerne bliver også mere raffinerede og detaljerede og mængden af snak i rollen forøges betydeligt. I rollelegen forhandles der løbende om såvel temaet, rollernes indhold og fordeling.

Rollelegen kædes ofte sammen med anden skabende virksomhed, som for eksempel at bygge en hule, indrette dukkehuset, klæde sig ud og tegne billeder/plakater.

Det synshandicappede barn bidrager med det, det har oplevet og har erfaring med, såvel som de seende børn gør det. I rollelegen er det rigtig vigtigt at have noget at byde ind med, helst mere end et og samme bidrag hver gang.

Det være sig hvordan man laver mad, vasker op, læser avis, lufter hunden, går på restaurant, køber ind, er kassedamen i Føtex, leger cirkus, er klovn eller linedanser, er på telttur og så videre.

Stærkt svagsynede og blinde børn kan have en lille og lidt snæver erfaringsverden, og derfor ikke så meget forskelligt at byde ind med i rollelegen. De får så ofte de samme roller, nemlig biroller der ikke kræver så meget ageren.

Karakteristiske træk ved seende børns rollelege:

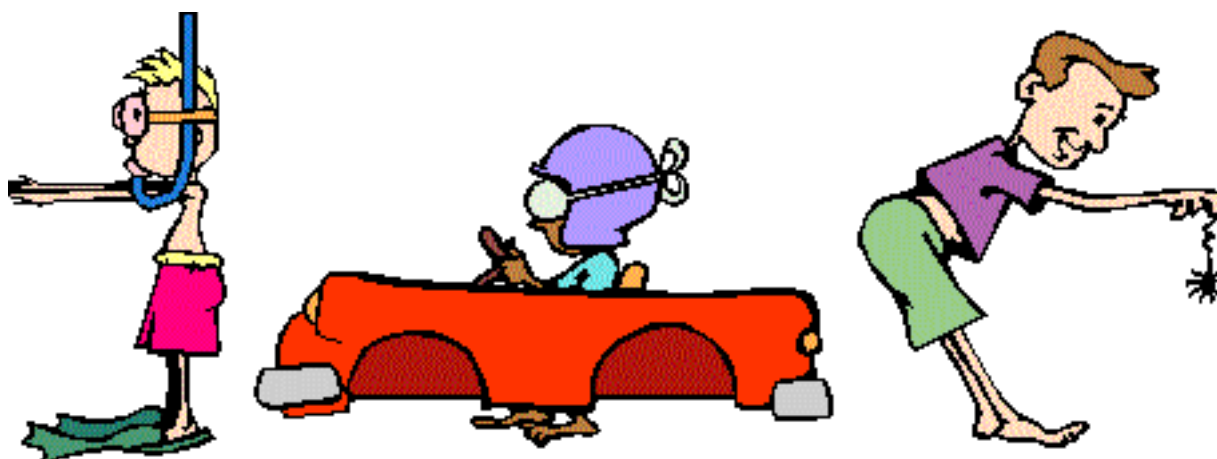
- At barnet kan afvige fra at lege helt konkret, og at legen efterhånden bliver mere abstrakt i indhold og handlinger.
- At fantasi og fiktive handlinger præger rollelegen.
- At antallet af børn varierer fra to til flere.
- At legens indhold oftere skifter fokus og ændres.
- At barnet er i stand til, at forhandle mere om legens indhold.
- At barnet hører mere på hvad andre siger/fortæller. Kan indgå i en dialog.
- At barnet nu er mere interesseret i at lege med andre børn, og at det ikke altid er selve legens indhold, der er vigtigt. Samværet børnene imellem har større betydning.

Karakteristiske træk ved synshandicappedes børns rolleleg:

- At det stærkt svagsynede og blinde barn ofte bliver meget konkret i tankegang og handlinger.
- At barnet ofte bidrager med det samme til rollelegen, som nok kan være fantasifuldt, men ikke ændre karakter.
- At barnet foretrækker at lege i små grupper, gerne kun med et andet barn.
- At legens indhold godt kan ændres, hvis det er det synshandicappede barns ideer, der tages udgangspunkt i.
- At forhandlinger i legen ofte medfører at barnet med synshandicap trækker sig.
- At det synshandicappede barn ofte er den der snakker og gerne vil dirigere legens gang. Barnet kan have svært ved at indgå i dialog med andre børn.
- At det synshandicappede barn gerne vil de andre børn, men kan have svært ved at forstå andres perspektiv og tankegang.

Hvorfor vælger barnet med synshandicap at lege alene?

- Så er legen mere overskuelig.
- Der er ingen der flytter på legetøj og genstande.
- Barnet styrer selv tempo og skift i legen.
- Barnet skal ikke vente på sin tur eller dele med nogen.
- Barnet kan bestemme rollelegens indhold uden der skal forhandles.
- Barnet leger alene fordi det er valgt fra.

Leg og især rollelegen har en stor betydning for barnets sociale udvikling, hvilket selvfølgelig også gælder for synshandicappede børn.

Udvikler det synshandicappede barn løbende sin leg og evne til at lege med andre børn, vil barnet også udvikle gode sociale kompetencer.

Se endvidere pjecen: ”Sådan kan du påvirke børns sociale leg” af Jette Pedersen, Synscenter Refsnæs

Regellege involverer lege, hvor der er et regelsæt, der skal overholdes og hvor barnet skal kende til regler som:

Regellege

- At skiftes og vente på tur.
- At følge med i spillet og kunne overskue hvad de andre børn gør.
- At have eller udvikle strategisk sans igennem det at spille.

I starten opfatter barnet ikke reglerne som særlige tvingende eller nødvendige, men senere udgør de en vigtig del af legen. Konkurrencemomentet, der også findes i de fleste regellege, noget med at være hurtigst, bedst, klogest, dygtigst, heldig eller initiativrig får også større og større betydning for barnet.

Reglerne er også noget barnet lærer at være loyal overfor og samtidig erfarer barnet at gældende regler godt kan ændres, hvis der er enighed om det.

Flere regellege kræver også at barnet kan samarbejde og fungere i en gruppe som for eksempel ved holdspil og quizzer.

Regellege er lege, der er stationære og lege, der kræver forflyttelse som for eksempel:

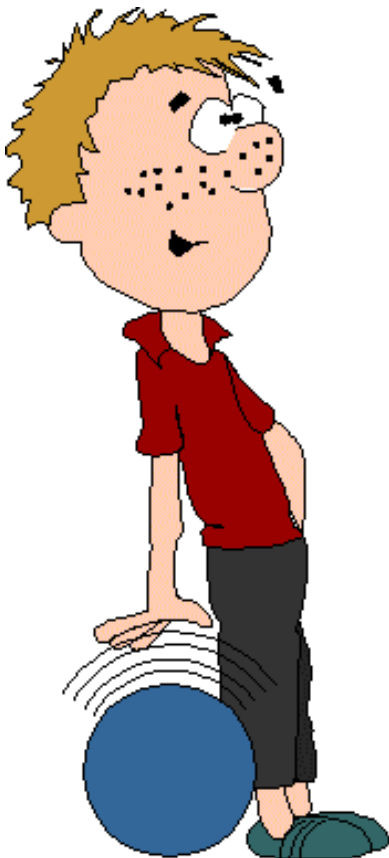
- Spil af forskellig art og sværhedsgrad.
- Computerspil.
- Boldspil, fangelege, orienteringsløb eller anden motorisk aktivitet der er omfattet af regler.

Børn med synshandicap deltager gerne i spil. Her er det igen godt med små grupper, helst ikke flere end tre børn.

Det synshandicappede barn skal have kendskab til spillet, materialet til udformning og regler, inden det spilles i en gruppe af børn.

Kan barnet ikke se sig til hvad der sker, skal de andre børn fortælle hvad de laver.

Dette kræver, at der i begyndelsen er en voksen, som understreger og minder de seende børn om vigtigheden af, at de fortæller.

Ofte virker det synshandicappede barn passivt, når barnet venter på sin tur og det kan være svært at se om barnet følger med i spillets gang.

De børn der har syn til det, vil benytte dette til at følge spillet, og de vil ofte læne sig ind over spillet, for at se hvad der foregår.

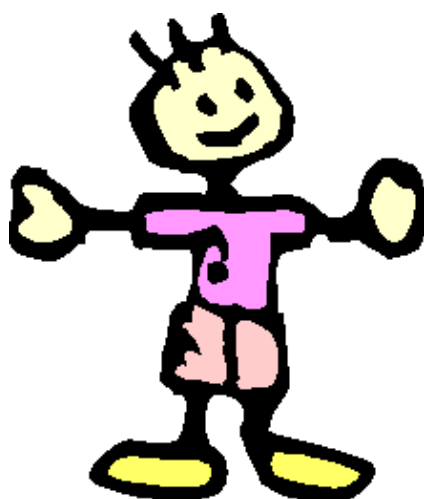
Regellege, der kræver at det synshandicappede barn bevæger sig rundt, er synsmæssigt mere krævende. Man kan i nogen udstrækning arrangere legen, så det stærkt svagsynede eller blinde barn har bedre mulighed for at deltage og få succes, dette ved f.eks. at spille Goal ball (boldspil for to hold via lydkilde) Show Down (bordtennis via lydkilde), stafetløb på ”ski”, fangeleg hvor man løber i par m.m.

De fysiske rammers betydning

Nedenstående er tiltag, der gør det nemmere for barnet med synshandicap at færdes i hjem eller institution, og er fremmende for leg og samspil børnene imellem.

- Faste pladser til såvel møbler som legetøj.
- Kendemærker på hylder og legetøjskasser, såvel med skrift som symbolske genstande.
- Ryd op efter en leg eller aktivitet, så der ikke er unødigt rod og forhindringer.
- Skab legeområder, der indbyder til barn – barn samspil og relationer: dukkekrog, udklædning, legekøkken, togbane, dukkehus, læsehjørne, musikcafe med instrumenter, med mere.
- Reducer støj og generende lydkilder.

Fokus på det synshandicappede barns legeudvikling

- Alt efter det synshandicappede barns synsfunktion skal der være opmærksomhed på belysning, kontrastforhold og blændings gener.
- Hvad leger barnet og hvordan?
- Hvad er barnets fortrukne lege og aktiviteter?
- Har barnets leg et bestemt indhold, form, udtryk eller tema? (legetøj, genstande, spil, musik/pc, bøger, farve/tegne, stillesiddende, motorisk m.m.).
- Ændrer / udvikler barnet sin leg løbende, eller er den ensformig?
- Skal der ofte voksen indblanding og støtte til, før barnets leg ændres og udvikler sig?
- Er barnet interesseret i hvad andre børn leger/laver? Hvis ja, hvordan viser barnet denne interesse?
- Fortrækker barnet at lege alene frem for med andre børn? Hvis ja, hvorfor tror i barnet vælger dette?
- Hvem tager initiativ eller inviterer til at lege?
- Barnet selv, den voksne eller de andre børn?
- Hvad bidrager barnet med i legen med andre børn? (aktive handlinger, forslag/ideer, ændringer af legens indhold eller andet).
- Hvor vedholdende er barnet i sin leg? (til at fordybe sig, til at lade sig afbryde og vende tilbage til sin leg igen, til at vente på tur, til at fange og forstå legens indhold og koncept, til at blive i legen over tid).

I beskrivelsen af leg og børn med synshandicap er der taget udgangspunkt i nedenstående legetyper:

- Er barnet styrende og bestemmende i legen?
- Er barnet tilskuer og i periferien af børnenes lege og aktiviteter?
- Hvilke lege og aktiviteter viser barnet ikke interesse for?
- Hvad kan barnet synsmæssigt følge med i?
- Kan barnet i stor udstrækning se sig til, hvilke lege der er i gang, eller er det afhængig af sproglige og lydlige informationer?
- Hvilke sanser er barnets foretrukne og stærkeste?

Disse spørgsmål og sikkert mange flere er gode at besvare, når I vil vide noget om, hvor i sin legeudvikling barnet med synshandicap befinder sig, og når vi vil finde ud af hvad barnets stærke og svage sider er i legen.

Sansemotoriske lege: er leg hvor barnet bruger sine sanser og sin motoriske formåen til at undersøge og opleve verden omkring sig.

Funktionslege: er leg hvor barnet kombinerer legetøj og genstande mere efter hensigten. Genstandes funktion bliver mere vigtige end tidligere. Funktionen i legen kan også være, oplevelsen af enkelte gentagende motoriske bevægelser og handlinger.

Imitationslege: er leg hvor børn leger ved siden af hinanden, uden at lege sammen, men interesserer sig for hvad andre gør med legetøj m.m. Og efterligner de bevægelser og handlinger de ser/hører.

Symbollege/Laden som om leg: er leg hvor barnet efterligner kendte handlinger og situationer. I første omgang med genstande og senere ved at barnet agerer uden genstande.

Rollelege: er leg hvor barnet påtager sig en eller flere roller sammen med andre børn.

Konstruktionslege: er leg hvor barnet selv bygger noget op, selv skaber et bestemt produkt, dette ved hjælp af legetøj og materialer af forskellig slags.

Regellege: er leg hvor barnet deltager aktivt og engageret i en aktivitet, som er afgrænset af regler og bestemmelser oftest fastsat på forhånd.

I nyere legeforskning findes der flere og mere detaljeret legetyper, som jeg opfatter som delelementer der indgår i de allerede nævnte legetyper.

Eksempelvis kan nævnes (Jørn Martin Steenhold 1999 - 2002) som har ladet sig inspirere af (Sutton – Smith 1994 - 1997).

Vigtige faktorer
der giver mulighed
for en god
legeudvikling:

- At barnet vokser op i et positivt emotionelt klima.
- At barnet ikke bliver overbeskyttet.
- At forældre, søskende og kammerater har relevante og gerne høje forventninger til barnet.
- At barnet har mulighed for fysisk udfoldelse.
- At barnet lærer og forstår sin omverden igennem sansning, oplevelser og aktiv handling.
- At barnet kun kan udvikle sig optimalt, når der tages udgangspunkt i dets forudsætninger

Ovenstående lyder sikkert meget banalt, men for det meste har forældre og pårørende til børn med synshandicap, ikke de samme forventninger til barnet, som de ville have til et seende barn i samme alder. Forældrene er naturligvis berørt af at have fået et barn med synshandicap, og kan derfor nemt komme til at overbeskytte barnet.

Samværet med og stimulation af det synshandicappede barn er også anderledes, da der i større udstrækning skal tolkes på kropssprog, lyde og berøringer, frem for øjenkontakt og den visuelle adfærd, som vi seende er så vant til.

Det er bevist, at jo højere forventninger forældre og omsorgsgivere har til det synshandicappede barn, jo flere og bedre kompetencer og præstationer opnår barnet. (Iflg. David H. Warren 1996).

Lis Ourø Hansen
juni 2008

Litteraturliste m.m.

David Warren: La oss forvente mer av våre blinde barn! 1996.

L.H Schennkloth: Play environments for visually impaired children 1989.

Gunilla Preisler: Legeudvikling hos blinde børn i småbarnsaldrene. 1991.

Stine Gustafsson: Blinde børns leg. 1987.

Fraiberg – Adelson: Self – representation in language and play. 1973.

Jørn Martin Steenhold: Den rene leg. 2002.

Børns leg og drømmeunivers, udvikling, drømme og lege 0 – 10 år. 1999.

Brian Sutton – Smith: Play and intervention 1994.
The ambiguity of play 1997.

Lis Ourø Hansen, Synskonsulent/talepædagog: bidrager med egne erfaringer, fået igennem samvær og arbejde med børn og unge med synshandicap igennem 28 år.

